Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 12. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Regula (ES) Nr. 1169/2011 – Pārtikas produktu informācijas sniegšana patērētājiem – Pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas obligāta norāde, ja tās nesniegšana var maldināt patērētājus – Pienākums uz Izraēlas valsts okupēto teritoriju izcelsmes produktiem sniegt norādi par to izcelsmes teritoriju, gadījumā, ja tie nāk no Izraēlas apmetnēm šajā teritorijā, pievienojot arī norādi par šādu izcelsmi

Lietā C-363/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Conseil d'État* (Francija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 30. maijā un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 4. jūnijā, tiesvedībā

Organisation juive européenne,

Vignoble Psagot Ltd

pret

Ministre de l'Économie et des Finances,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji Ž. K. Bonišo [*J.C. Bonichot*], M. Vilars [*M. Vilaras*], J. Regans [*E. Regan*], P. Dž. Švīrebs [*P. G. Xuereb*] un L. S. Rosi [*L. S. Rossi*], tiesneši E. Juhāss [*E. Juhász*], M. Ilešičs [*M. Ilešič*], J. Malenovskis [*J. Malenovský*] (referents), D. Švābi [D. Šváby], K. Likurgs [*C. Lycourgos*] un N. Pisarra [*N. Piçarra*],

ģenerāladvokāts: Dž. Hogans [*G. Hogan*],

sekretāre: V. Džakobo-Peironnela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 9. aprīļa tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Organisation juive européenne* vārdā – *J. Buk Lament*, *avocate*,

– *Vignoble Psagot Ltd* vārdā – *F.-H. Briard*, *Y.-A. Benizri* un *E. Weiss*, *avocats*,

* Tiesvedības valoda – franču.

– Francijas valdības vārdā – *D. Colas*, *B. Fodda*, *S. Horrenberger* un *L. Legrand*, kā arī *A.-L. Desjonquères*, *C. Mosser* un *E. de Moustier*, pārstāvji,

– Īrijas vārdā – *M. Browne* un *G. Hodge*, kā arī *A. Joyce*, pārstāvji, kam palīdz *S. Kingston*, *BL*,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *P. Huurnink*, pārstāves,

– Zviedrijas valdības vārdā – *A. Falk*, *C. Meyer-Seitz* un *H. Shev*, pārstāves,

– Eiropas Komisijas vārdā – *A. Bouquet* un *B. De Meester*, kā arī *F. Clotuche-Duvieusart* un *K. Herbout-Borczak*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 13. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV 2011, L 304, 18. lpp., un labojumi – OV 2015, L 50, 48. lpp., kā arī OV 2017, L 167, 58. lpp.).

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar divām tiesvedībām starp *Organisation juive européenne* un *Vignoble Psagot Ltd*, no vienas puses, un *ministre de l'Économie et des Finances* [Francijas ekonomikas un finanšu ministru], no otras puses, par atzinuma attiecībā uz tādu preču obligātu izcelsmes norādi, ko ieved no Izraēlas kopš 1967. gada jūnija okupētajām teritorijām, likumību.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Tiesiskais regulējums attiecībā uz pārtikas produktiem

3 Regulas Nr. 1169/2011 3., 4. un 29. apsvērumā ir noteikts:

"(3) Nolūkā sasniegt augstu patērētāju veselības aizsardzības līmeni un garantēt viņu tiesības uz informāciju būtu jānodrošina patērētāju pienācīga informētība par uzturā lietoto pārtiku. Patērētāju izvēli *inter alia* var ietekmēt veselības, ekonomiski, vides, sociāli un ētiski apsvērumi.

(4) Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 178/2002 (2002. gada 28. janvāris), ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu [OV 2002, L 31, 1. lpp.], pārtikas aprites tiesību aktu mērķis ir nodrošināt patērētājiem pamatu apzinātas izvēles izdarīšanai attiecībā uz uzturā lietoto pārtiku un nepieļaut praksi, kas var maldināt patērētāju.

[..]

(29) Norāde par pārtikas produktu izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu būtu jāsniedz katru reizi, kad tās nenorādīšana var maldināt patērētājus attiecībā uz minēto pārtikas produktu patieso izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu. Katrā gadījumā izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde būtu jāsniedz tādējādi, lai tā nemaldina patērētāju [..]."

4 Šīs regulas 1. panta "Priekšmets un darbības joma" 1. punktā ir noteikts:

"Šī regula ir pamats tam, lai saistībā ar pārtikas produktu informāciju nodrošinātu augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, ņemot vērā patērētāju uztveres atšķirības un viņu vajadzības pēc informācijas, vienlaicīgi nodrošinot netraucētu iekšējā tirgus darbību."

5 Minētās regulas 2. panta 2. punkta g) apakšpunktā ir paredzēts, ka šīs regulas nolūkos "izcelsmes vieta" ir jebkura vieta, kas norādīta kā pārtikas produktu izcelsmes vieta un kas nav "izcelsmes valsts", kā definēts Padomes Regulas (EEK) Nr. 2913/92 (1992. gada 12. oktobris) par Kopienas Muitas kodeksa izveidi (OV 1992, L 302, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Kopienas Muitas kodekss") 23. līdz 26. pantā, precizējot, ka pārtikas apritē iesaistīta uzņēmēja vārds un uzvārds, uzņēmuma nosaukums vai adrese uz etiķetes neaizstāj norādi uz attiecīgā pārtikas produkta izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu. Turklāt šī panta 3. punktā ir noteikts, ka pārtikas produkta "izcelsmes valsts" attiecas uz pārtikas produkta izcelsmi, kā tā ir definēta Kopienas Muitas kodeksa 23. līdz 26. pantā.

6 Šīs pašas regulas 3. panta "Vispārēji mērķi" 1. punktā ir noteikts:

"Noteikumi par pārtikas produktu informāciju paredz nodrošināt augstu patērētāju veselības un interešu aizsardzības līmeni un radīt pamatu tam, lai galapatērētāji varētu veikt apzinātu izvēli un droši lietot uzturā pārtiku, īpaši attiecībā uz veselības, ekonomiskiem, vides, sociāliem un ētiskiem apsvērumiem."

7 Saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 9. pantu "Obligāto ziņu uzskaitījums":

"1. Saskaņā ar regulas 10. līdz 35. pantu un ievērojot šajā nodaļā noteiktos izņēmumus, obligāti norādāmas šādas ziņas:

[..]

i) regulas 26. pantā paredzētajos gadījumos – izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta;

[..]."

8 Šīs regulas 26. panta "Izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta" 2. punktā ir noteikts:

"Izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norādīšana ir obligāta:

a) ja tās nenorādīšana var maldināt patērētāju attiecībā uz pārtikas produkta īsto izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, jo īpaši, ja pievienotā informācija vai etiķete varētu netieši norādīt, ka produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta;

[..]."

Muitas tiesiskais regulējums

9 Kopienas Muitas kodekss tika aizstāts ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (OV 2013, L 269, 1. lpp., un labojums – OV 2013, L 287, 90. lpp.; turpmāk tekstā – "Savienības Muitas kodekss"), kuras tiesību normas, kam ir nozīme šajā gadījumā, atbilstoši tās 288. panta 2. punktam ir piemērojamas no 2016. gada 1. maija.

10 Kopš šī datuma atsauces uz Kopienu muitas kodeksu, kas ietvertas citos Savienības tiesību aktos, piemēram, Regulā Nr. 1169/2011, ir jāsaprot kā atsauces uz atbilstošajām Savienības muitas kodeksa normām, kā izriet no tā 286. panta 3. punkta.

11 Savienības Muitas kodeksa 60. pantā, kas ir atbilstošā tiesību norma Kopienas muitas kodeksa 23. panta 1. punktam un 24. pantam, ir paredzēts:

"1. Preces, kas pilnībā iegūtas kādā valstī vai teritorijā, uzskata par precēm ar šīs valsts vai teritorijas izcelsmi.

2. Precēm, kuru ražošanā iesaistīta vairāk nekā viena valsts vai teritorija, par izcelsmes valsti uzskata valsti vai teritoriju, kurā ir notikusi to pēdējā nozīmīgā, ekonomiski pamatotā pārstrāde vai apstrāde šim nolūkam aprīkotā uzņēmumā, kura beidzas ar jauna produkta saražošanu vai ir svarīga tā ražošanas stadija."

Komisijas paziņojums

12 2015. gada 12. novembrī Komisija *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* publicēja paziņojumu "Skaidrojošs paziņojums par tādu preču izcelsmes norādi, ko ieved no Izraēlas [valsts] kopš 1967. gada [jūnija] okupētajām teritorijām" (OV 2015, C 375, 4. lpp.; turpmāk tekstā – "Komisijas paziņojums").

13 Šī paziņojuma 1. punktā Komisija norāda, ka "Eiropas Savienība saskaņā ar starptautisko tiesību normām neatzīst Izraēlas suverēno varu Izraēlas kopš 1967. gada jūnija okupētajās teritorijās, proti, Golānas augstienēs, Gazas joslā un Rietumkrastā, ieskaitot Austrumjeruzalemi, un neuzskata, ka tās ietilpst Izraēlas teritorijā".

14 Minētā paziņojuma 2. punktā Komisija norāda, ka "patērētājiem, ekonomikas dalībniekiem un valsts iestādēm tiešām ir vajadzīga skaidrība" attiecībā uz "spēkā esošajiem Savienības tiesību aktiem par tādu produktu izcelsmes informāciju, kurus ieved no Izraēlas okupētajām teritorijām" un ka "mērķis ir arī nodrošināt, lai tiktu ievērotas Savienības nostājas un saistības saskaņā ar starptautisko tiesību normām par to, ka Savienība neatzīst Izraēlas suverēno varu Izraēlas kopš 1967. gada jūnija okupētajās teritorijās".

15 Šī paša paziņojuma 3. punktā Komisija norāda, ka "šis paziņojums nerada jaunus normatīvus noteikumus" un ka tas "atspoguļo to, kā Komisija izprot attiecīgos Savienības tiesību aktus", "[..] neskar[ot] interpretāciju, ko varētu sniegt Tiesa".

16 Pēc tam, kad Komisija sava paziņojuma 4.–6. punktā ir atsaukusies uz dažādām Savienības tiesību normām, kurās paredzēts pienākums uz dažāda veida produktiem norādīt to izcelsmi, šī paziņojuma 7.–10. punktā tā norāda:

"7) Tā kā saskaņā ar starptautisko tiesību normām Golānas augstienes un Rietumkrasts (ieskaitot Austrumjeruzalemi) neietilpst Izraēlas teritorijā, tiek uzskatīts, ka norāde "Produkts no Izraēlas" ir nepareiza un maldinoša atsaucēs minēto tiesību aktu nozīmē.

8) Ja izcelsme ir jānorāda obligāti, būs jāizmanto cits apzīmējums, kurā ir ņemts vērā minēto teritoriju visbiežāk zināmais nosaukums.

9) Norāde, kas nemaldinātu par ģeogrāfisko izcelsmi un vienlaikus atbilstu starptautiskajai praksei, attiecībā uz produktiem no Palestīnas, kuru izcelsme nav no apmetnēm, varētu būt "produkts no Rietumkrasta (palestīniešu produkts)", "produkts no Gazas joslas" vai "produkts no Palestīnas".

10) Attiecībā uz produktiem no Rietumkrasta vai Golānas augstienēm, kuru izcelsme ir apmetnēs, nebūtu pieņemama norāde, kurā minēts tikai "produkts no Golānas augstienēm" vai "produkts no Rietumkrasta". Pat ja šāda norāde apzīmētu plašāku produkta izcelsmes zonu vai teritoriju, papildu ģeogrāfiskās informācijas neminēšana, ka produkts ir no izraēliešu apmetnēm, maldinātu patērētāju par šā produkta patieso izcelsmi. Šādos gadījumos iekavās ir jāpievieno, piemēram, apzīmējums "no izraēliešu apmetnes" vai tamlīdzīgs apzīmējums. Tāpēc varētu izmantot tādus apzīmējumus kā "produkts no Golānas augstienēm (no izraēliešu apmetnes)" vai "produkts no Rietumkrasta (no izraēliešu apmetnes)."

Francijas tiesības

17 Ekonomikas un finanšu ministra 2016. gada 24. novembrī publicētais "*Avis aux opérateurs économiques relatif à l'indication de l'origine des marchandises issues des territoires occupés par [l'État d']Israël depuis juin 1967*" [Atzinums saimnieciskās darbības subjektiem saistībā ar preču, kuras nāk no Izraēlas kopš 1967. gada jūnija okupētajām teritorijām, izcelsmes norādīšanu] (*JORF* 2016, Nr. 273, teksts Nr. 81; turpmāk tekstā – "ministrijas atzinums") ir formulēts šādi:

"Regulā [Nr. 1169/2011] ir paredzēts, ka marķējumā iekļautajām ziņām ir jābūt godīgām. Tās nedrīkst radīt risku, ka patērētājs varētu tikt maldināts, it īpaši attiecībā uz produktu izcelsmi. Tādēļ pārtikas produktiem no Izraēlas okupētajām teritorijām ir jābūt marķētiem tā, lai atspoguļotu šo izcelsmi.

[*Direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes (DGCCRF) du ministère de l'Économie et des Finances français* [Francijas Ekonomikas un finanšu ministrijas Konkurences, patērētāju tiesību un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirekcija]] attiecīgi vērš uzņēmēju uzmanību uz [Komisijas] skaidrojošo paziņojumu.

Tajā jo īpaši precizēts, ka saskaņā ar starptautiskajām tiesībām Golānas augstienes un Rietumkrasts, ieskaitot Austrumjeruzalemi, nav Izraēlas daļa. Tātad nolūkā nemaldināt patērētāju pārtikas produktu marķējumā ir pareizi jānorāda precīza produktu izcelsme neatkarīgi no tā, vai tās norādīšana saskaņā ar Kopienas noteikumiem ir obligāta vai arī uzņēmējs to pievieno brīvprātīgi.

Produktiem no Rietumkrasta vai Golānas augstienēm, kuru izcelsme ir apmetnēs, nebūtu pieņemama norāde, kurā minēts tikai "produkts no Golānas augstienēm" vai "produkts no Rietumkrasta". Pat ja šāda norāde apzīmētu plašāku produkta izcelsmes zonu vai teritoriju, nenorādot papildu ģeogrāfisko informāciju, ka produkts ir no izraēliešu apmetnēm, patērētājs tiktu maldināts par šā produkta patieso izcelsmi. Šādos gadījumos iekavās ir jāpievieno, piemēram, apzīmējums "no izraēliešu apmetnes" vai tamlīdzīgs apzīmējums. Tāpēc varētu izmantot tādus apzīmējumus kā "produkts no Golānas augstienēm (no izraēliešu apmetnes)" vai "produkts no Rietumkrasta (no izraēliešu apmetnes)".

Pamatlietas un prejudiciālie jautājumi

18 Ar diviem prasības pieteikumiem, kas reģistrēti 2017. gada 24. un 25. janvārī gan *Organisation juive européenne*, gan *Vignoble Psagot* cēla prasību *Conseil d'État* [Valsts padomē] (Francija), lūdzot atcelt ministrijas atzinumu. Savu attiecīgo prasījumu pamatojumam tās abas izvirzīja atšķirīgus pamatus, kas tostarp attiecas uz Regulas Nr. 1169/2011 pārkāpumu šajā atzinumā.

19 *Conseil d'État* būtībā atzina, ka jautājumi, kas radās, izvērtējot pamatus par Regulas Nr. 1169/2011 pārkāpumu, ir izšķiroši attiecībā uz abu tajā notiekošo tiesvedību iznākumu un ka tie ir ļoti sarežģīti.

20 Šādos apstākļos *Conseil d'État* nolēma apturēt tiesvedību un izdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai saskaņā ar Eiropas Savienības tiesībām, konkrēti, [Regulu Nr. 1169/2011], ja norāde par produkta, kas ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā, izcelsmi ir obligāta, tad attiecībā uz produktu, kas nāk no teritorijas, ko Izraēlas [valsts] ir okupējusi kopš 1967. gada, ir pienākums minēt šo teritoriju, kā arī norādi, kas precizē, ka produkts nāk no Izraēlas apmetnes, ja tas tā ir attiecīgajā gadījumā?

2) Ja šāda pienākuma nav, vai atbilstoši [minētās regulas] tiesību normām, it īpaši tās VI nodaļas normām, dalībvalsts var pieprasīt šādas norādes?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Par pirmo jautājumu

21 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas Nr. 1169/2011 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar šīs regulas 26. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka uz pārtikas produktiem, kuru izcelsme ir Izraēlas valsts okupētajā teritorijā, ir jāsniedz ne tikai norāde par šo teritoriju, bet arī – gadījumā, ja šādi pārtikas produkti nāk no Izraēlas apmetnēm minētajā teritorijā, – norāde par šādu izcelsmi.

22 Šajā ziņā, pirmkārt, ir jānorāda, ka no Regulas Nr. 1169/2011 9. panta 1. punkta i) apakšpunkta izriet, ka pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde ir obligāta šīs regulas 26. pantā paredzētajos gadījumos.

23 Savukārt 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir precizēts, ka šāda norāde ir obligāta, ja tās nenorādīšana var maldināt patērētāju attiecībā uz pārtikas produkta īsto izcelsmes valsti vai izcelsmes vietu, it īpaši, ja pievienotā informācija vai etiķete varētu netieši norādīt, ka minētajam produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta.

24 Turklāt Regulas Nr. 1169/2011 29. apsvērumā, kura gaismā minētā tiesību norma ir jāinterpretē, ir noteikts, ka katrā gadījumā izcelsmes valsts vai izcelsmes vietas norāde būtu jāsniedz tā, lai tā nemaldina patērētāju.

25 No tā, pirmām kārtām, izriet, ka pārtikas produkta izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta ir jānorāda, ja tās nenorādīšana var maldināt patērētājus, ļaujot tiem domāt, ka šim pārtikas produktam ir cita izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta, nevis patiesā izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta. Otrām kārtām, ja uz attiecīgā pārtikas produkta ir minēta izcelsmes valsts vai izcelsmes vieta, šī norāde nedrīkst būt maldinoša.

26 Otrkārt, Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietvertais jēdziens "izcelsmes valsts" šis regulas 2. panta 3. punktā ir definēts, atsaucoties uz Kopienas Muitas kodeksu, kas tika aizstāts ar Savienības muitas kodeksu, kā norādīts šī sprieduma 9. punktā.

27 Saskaņā ar Savienības muitas kodeksa 60. pantu par precēm, kuru izcelsme ir attiecīgajā "valstī" vai "teritorijā", uzskata preces, kas vai nu pilnībā iegūtas šajā valstī vai teritorijā, vai arī minētajā valstī vai teritorijā ir notikusi to pēdējā nozīmīgā pārstrāde.

28 Runājot par jēdzienu "*pays*" [valsts], pirmkārt, ir jānorāda, ka LES un LESD tas vairākkārt ir lietots kā sinonīms jēdzienam "*État*" [valsts]. Līdz ar to, lai varētu nodrošināt konsekventu Savienības tiesību interpretāciju, šim jēdzienam Savienības muitas kodeksā un Regulā Nr. 1169/2011 ir jāpiešķir vienāda nozīme.

29 Otrkārt, jēdziens "*État*" ir jāsaprot tādējādi, ka tas nozīmē suverēnu vienību, kas savu ģeogrāfisko robežu ietvaros īsteno visas savas starptautiskajās tiesībās atzītās pilnvaras (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Padome/*Front Polisario*, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 95. punkts).

30 Runājot par terminu "teritorija", no paša Savienības Muitas kodeksa 60. panta alternatīvā formulējuma izriet, ka tas apzīmē vienības, kas nav "*pays*" un tātad arī "*États*".

31 Kā Tiesa jau ir norādījusi, šādas vienības it īpaši ietver ģeogrāfiskās telpas, kurām, lai gan tās atrodas kādas valsts jurisdikcijā vai starptautiskās atbildības jomā, saskaņā ar starptautiskajām tiesībām tomēr ir pašām savs statuss, kas atšķiras no valsts statusa (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 21. decembris, Padome/*Front Polisario*, C-104/16 P, EU:C:2016:973, 92. un 95. punkts, kā arī 2018. gada 27. februāris, *Western Sahara Campaign UK*, C-266/16, EU:C:2018:118, 62.–64. punkts).

32 Ņemot vērā Savienības muitas kodeksa 60. panta saturu, Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punktā paredzētais pienākums norādīt pārtikas produkta izcelsmes valsti gadījumā, ja tās nenorādīšana var maldināt patērētājus, tādējādi ir piemērojams ne tikai attiecībā uz pārtikas produktiem, kuru izcelsme ir "valstīs" šī sprieduma 28. un 29. punkta izpratnē, bet arī attiecībā uz pārtikas produktiem, kuru izcelsme ir "teritorijās", kā minēts šī sprieduma 31. punktā.

33 Šajā lietā iesniedzējtiesa apgalvo, ka pamatlietā aplūkoto pārtikas produktu izcelsme ir "Izraēlas [valsts] kopš 1967. gada okupētajās teritorijās" un, precīzāk, kā tas izriet no ministrijas atzinuma, Jordānas Rietumkrastā, tostarp Austrumjeruzalemē un Golānas augstienēs.

34 Saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām šīs teritorijas ir pakļautas Izraēlas valsts kā okupācijas varas ierobežotai jurisdikcijai, bet katrai no tām ir pašai savs starptautisks statuss, kas atšķiras no šīs valsts statusa.

35 Jordānas Rietumkrasts ir teritorija, kuras tautai, proti, palestīniešu tautai, ir tiesības uz pašnoteikšanos, kā Starptautiskā Tiesa ir atgādinājusi savā 2004. gada 9. jūlija konsultatīvajā atzinumā "Juridiskās sekas, kādas varētu būt robežmūra celtniecībai okupētajās palestīniešu teritorijās" (ST Krājums 2004, 136. lpp., 118. un 149. punkts). Kas attiecas uz Golānas augstienēm, tā ir daļa no citas valsts, kura nav Izraēlas valsts, – proti, Sīrijas Arābu Republikas – teritorijas.

36 Ņemot vērā iepriekš minēto, ir jāuzskata, ka, sniedzot uz tādiem pārtikas produktiem kā pamatlietā aplūkotie norādi, ka Izraēlas valsts ir to "izcelsmes valsts", lai gan šiem pārtikas produktiem faktiski ir šī sprieduma 33. punktā minēto teritoriju izcelsme, patērētāji varētu tikt maldināti.

37 Turklāt, lai izvairītos no patērētāju maldināšanas saistībā ar to, ka Izraēlas valsts šajās teritorijās darbojas kā okupētājvara, nevis kā suverēna vienība šī sprieduma 29. punktā atspoguļotajā izpratnē, šķiet nepieciešams norādīt, ka minētajiem pārtikas produktiem nav šīs valsts izcelsme.

38 Līdz ar to tādu pārtikas produktu kā pamatlietā aplūkotie izcelsmes teritorijas norādi nedrīkst nesniegt, un šī norāde tātad ir jāuzskata par obligātu saskaņā ar Regulas Nr. 1169/2011 9. un 26. pantu.

39 Treškārt un visbeidzot, runājot par Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā ietverto jēdzienu "izcelsmes vieta", tas saskaņā ar šīs regulas 2. panta 2. punkta g) apakšpunkta pirmo teikumu nozīmē jebkuru vietu, kas norādīta kā pārtikas produktu izcelsmes vieta un kas nav to "izcelsmes valsts". Šajā pēdējā tiesību normā tomēr ir precizēts, ka uzņēmēja vārds un uzvārds, uzņēmuma nosaukums vai adrese uz etiķetes neaizstāj norādi uz attiecīgā pārtikas produkta izcelsmes vietu.

40 Turklāt, ņemot vērā šī sprieduma 26.–32. punktā sniegto vērtējumu, izcelsmes vieta nevar arī atbilst pārtikas produkta "izcelsmes teritorijai".

41 Ņemot vērā šos elementus, jēdziens "izcelsmes vieta" ir jāsaprot kā tāds, kas attiecas uz jebkuru noteiktu ģeogrāfisku telpu, kura atrodas pārtikas produkta izcelsmes valstī vai teritorijā, izņemot ražotāja adresi.

42 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas uzdotā jautājuma izriet, pirmkārt, ka ir jānosaka, vai Regula Nr. 1169/2011 ir jāinterpretē tādējādi, ka norāde, ka pārtikas produkts nāk no "Izraēlas apmetnes", kas atrodas vienā no šī sprieduma 33. punktā minētajām teritorijām, var tikt uzskatīta par izcelsmes vietas norādi šīs regulas izpratnē.

43 Attiecībā uz terminu "apmetne", tas, ņemot vērā tā vispārējo raksturu, var attiekties nevis uz vienu vienīgu vietu, bet uz vairākām vietām. Turklāt šis termins tā ierastajā nozīmē papildus ģeogrāfiskajai nozīmei ietver demogrāfisku dimensiju, jo tas attiecas uz ārvalsts izcelsmes iedzīvotājiem.

44 Tomēr šie elementi nevar traucēt terminam "apmetne" apzīmēt "izcelsmes vietu" Regulas Nr. 1169/2011 izpratnē, ja konkrētajā gadījumā tas norāda uz ģeogrāfiski noteiktu vietu atbilstoši šī sprieduma 41. punktā ietvertajai definīcijai.

45 Šajā gadījumā no tā izriet, ka norāde, ka pārtikas produkts nāk no "Izraēlas apmetnes", kas atrodas vienā no šīs sprieduma 33. punktā minētajām teritorijām, var tikt uzskatīta par "izcelsmes vietas" norādi Regulas Nr. 1169/2011 26. panta 2. punkta a) apakšpunkta izpratnē.

46 Šajos apstākļos, otrkārt, ir jānosaka, vai norāde "Izraēlas apmetne" ir obligāta tādu pārtikas produktu gadījumā kā pamatlietā aplūkotie. Precīzāk, kā tas izriet no šī sprieduma 38. punkta, tā kā uz šādiem pārtikas produktiem ir jābūt to izcelsmes teritorijas norādei, Tiesai ir jānosaka, vai uz tiem ir jābūt arī norādei "Izraēlas apmetne".

47 Kā precizēts šī sprieduma 25. punktā, šajā nolūkā ir jāpārbauda, vai šīs norādes nesniegšana, kas nozīmētu, ka tiktu minēta tikai izcelsmes teritorija, var maldināt patērētājus par attiecīgo pārtikas produktu patieso izcelsmes vietu.

48 Šajā ziņā ir jāuzsver, ka apmetnēm, kas izveidotas dažās Izraēlas valsts okupētajās teritorijās, ir raksturīgs apstāklis, ka tajās izpaužas šīs valsts īstenota iedzīvotāju pārvietošanas politika ārpus viņu apdzīvotās teritorijas, kas ir pretrunā tādām vispārējām humanitāro tiesību normām, kuras kodificētas Konvencijas par civiliedzīvotāju aizsardzību kara laikā, kas parakstīta Ženēvā 1949. gada 12. augustā (Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu krājums, 75. sējums, Nr. 973, 287. lpp.), 49. panta sestajā daļā, kā Starptautiskā Tiesa attiecībā uz okupēto palestīniešu teritoriju ir norādījusi savā 2004. gada 9. jūlija konsultatīvajā atzinumā "Juridiskās sekas, kādas varētu būt robežmūra celtniecībai okupētajās palestīniešu teritorijās" (ST Krājums 2004, 136. lpp., 120. punkts). Turklāt, kā ģenerāladvokāts ir norādījis secinājumu 53. un 54. punktā, šo politiku ir atkārtoti nosodījusi Apvienoto Nāciju Organizācijas Drošības padome, kā arī pati Savienība. Šajā kontekstā ir jāuzsver, ka saskaņā ar LES 3. panta 5. punktu Savienība veicina starptautisko tiesību normu, tostarp Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtu principu, stingru ievērošanu.

49 Ir jānorāda, ka gadījumā, ja uz pārtikas produkta no Izraēlas apmetnes būtu norāde par kādu no šī sprieduma 33. punktā minētajām teritorijām, tajā pašā laikā neminot šo izcelsmes vietu, patērētāji varētu domāt, ka šis pārtikas produkts – Jordānas Rietumkrasta gadījumā – nāk no palestīniešu ražotāja vai – Golānas augstieņu gadījumā – no Sīrijas ražotāja.

50 No patērētājiem nevar gaidīt, ka tie, trūkstot jebkādai informācijai, kas tiem varētu radīt skaidrību šajā jautājumā, sapratīs, ka šāds pārtikas produkts nāk no vietas vai vairākām vietām, kuras veido apmetni, kas, pārkāpjot starptautisko humanitāro tiesību normas, izveidota kādā no minētajām teritorijām.

51 Tāpēc norādes nesniegšana, ka pārtikas produkts nāk no "Izraēlas apmetnes", kas atrodas kādā no šī sprieduma 33. punktā minētajām teritorijām, var maldināt patērētājus, ļaujot tiem domāt, ka šī pārtikas produkta izcelsmes vieta ir cita, nevis tā patiesā izcelsmes vieta.

52 Šo secinājumu apstiprina Regulas Nr. 1169/2011 mērķis, kas, kā izriet no tās 1. panta 1. punkta, ir saistībā ar pārtikas produktu informāciju nodrošināt augstu patērētāju tiesību aizsardzības līmeni, ņemot vērā patērētāju uztveres atšķirības.

53 No Regulas Nr. 1169/2011 3. panta 1. punkta, kā arī šīs regulas 3. un 4. apsvēruma, kuru gaismā ir interpretējama šī tiesību norma, izriet, ka patērētājiem sniegtajai informācijai ir jāļauj tiem veikt apzinātu izvēli, it īpaši ņemot vērā veselības, ekonomikas, vides, sociālos un ētikas apsvērumus.

54 Ņemot vērā šī uzskaitījuma neizsmeļošo raksturu, ir jāuzsver, ka šajā ziņā var būt nozīmīgi arī cita veida apsvērumi, piemēram, tie, kas attiecas uz starptautisko tiesību ievērošanu.

55 Šajā gadījumā ir jāatzīst, kā ģenerāladvokāts būtībā ir norādījis secinājumu 51. un 52. punktā, ka patērētāji var pieņemt lēmumus par pirkumu, ņemot vērā apsvērumus, kas saistīti ar to, ka pamatlietā aplūkotie pārtikas produkti nāk no apmetnēm, kuras izveidotas, pārkāpjot starptautisko humanitāro tiesību normas.

56 Turklāt apstāklis, ka pārtikas produkts nāk no apmetnes, kura izveidota, pārkāpjot starptautisko humanitāro tiesību normas, var radīt ētiska rakstura vērtējumu, kas var ietekmēt patērētāju iegādes lēmumus, vēl jo vairāk tāpēc, ka daži no šiem noteikumiem ir starptautisko tiesību pamatnoteikumi (Starptautiskās Tiesas 2004. gada 9. jūlija konsultatīvais atzinums "Juridiskās sekas, kādas varētu būt robežmūra celtniecībai okupētajās palestīniešu teritorijās", ST Krājums 2004, 136. lpp., 155.–159. punkts).

57 Lai arī Regulas Nr. 1169/2011 9. panta 1. punkta i) apakšpunktā un 26. panta 2. punkta a) apakšpunktā ir atsauce uz izcelsmes valsts "vai" izcelsmes vietas norādi, šajās tiesību normās tādā situācijā kā pamatlietā aplūkotā ir paredzēts pienākums ietvert gan norādi, ka pārtikas produkts ir no vienas no šī sprieduma 33. punktā minētajām teritorijām, gan norādi, ka šis pārtikas produkts nāk no "Izraēlas apmetnes", ja minētais pārtikas produkts nāk no apmetnes, kas atrodas kādā no šīm teritorijām, jo šīs otrās norādes nesniegšana var maldināt patērētājus par minētā pārtikas produkta izcelsmes vietu.

58 Ņemot vērā visus iepriekšminētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 1169/2011 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar šīs regulas 26. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka uz pārtikas produktiem, kuru izcelsme ir Izraēlas valsts okupētajā teritorijā, ir jāsniedz ne tikai norāde par šo teritoriju, bet arī – gadījumā, ja šādi pārtikas produkti nāk no vietas vai vairākām vietām, no kā sastāv Izraēlas apmetne minētajā teritorijā, – norāde par šādu izcelsmi.

Par otro jautājumu

59 Ņemot vērā atbildi uz pirmo jautājumu, uz otro jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

60 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu, 9. panta 1. punkta i) apakšpunkts, skatot to kopsakarā ar šīs regulas 26. panta 2. punkta a) apakšpunktu, ir jāinterpretē tādējādi, ka uz pārtikas produktiem, kuru izcelsme ir Izraēlas valsts okupētajā teritorijā, ir jāsniedz ne tikai norāde par šo teritoriju, bet arī – gadījumā, ja šādi pārtikas produkti nāk no vietas vai vairākām vietām, no kā sastāv Izraēlas apmetne minētajā teritorijā, – norāde par šādu izcelsmi.

[Paraksti]